

Høringsnotat om forslag til endring i forskrift til opplæringsloven – utvidelse av moderasjonsordning i SFO

1 Om høringen

Departementet foreslår endringer i reglene om foreldrebetaling i SFO i forskrift til opplæringsloven. Det tas sikte på at forskriftsendringene skal gjelde fra 1. august 2021.

Vi sender forslaget på høring med frist for uttalelser 1. juni 2021. Våre høringer er åpne for alle, og de som ønsker det, kan uttale seg. Høringssvarene blir publisert på regjeringen.no.

2 Bakgrunnen for høringen

Vi viser til gjeldende moderasjonsordninger, fastsatt i forskrift til opplæringsloven kapittel 1b. Like muligheter for deltakelse i SFO og bekjempelse av fattigdom er et satsingsfelt for Regjeringen. I statsbudsjettet for 2021 er det bevilget 25 millioner kroner for å utvide moderasjonsordningen med inntektsregulert foreldrebetaling i SFO for elever fra 1. og 2. trinn til også å gjelde for elever på 3. og 4. trinn. Dette krever endring i forskriften § 1B-1.

3 Gjeldende regelverk

Det følger av opplæringsloven (oppl.) § 13-7 at kommunen plikter å ha et tilbud om SFO før og etter skoletid for 1.–4. trinn, og for barn med særskilte behov på 1.–7. trinn. Kommunene kan kreve at utgiftene til SFO dekkes gjennom foreldrebetaling, se oppl. § 13-7 femte avsnitt.

Et nytt kapittel 1B i forskrift til opplæringsloven trådte i kraft 1. august 2020. Det skal ikke lenger kreves foreldrebetaling for SFO for barn med særskilte behov på 5.–7. trinn, jf. forskriften § 1B-3. Det følger av § 1B-1 at kommunen skal innvilge søknad om reduksjon i foreldrebetalingen på gitte vilkår. Det første vilkåret som gir krav på reduksjon, er at foreldrebetalingen for en elevplass på SFO på 1.–2. trinn overstiger 6 prosent av husholdningens siste års samlede personinntekt etter skatteloven kapittel 12 og skattepliktig kapitalinntekt. Reduksjon skal også innvilges dersom en varig nedgang i inntektene til husholdningen i inneværende år gjør at foreldrebetalingen per elev overstiger 6 % av husholdningens samlede person- og skattepliktige kapitalinntekt. Betaling for mat kan komme i tillegg.

Det er ikke en forutsetning at eleven har heltidsplass i SFO. Foreldrebetalingen for en deltidsplass skal beregnes på samme måte som for en heltidsplass, slik at det gis moderasjon dersom foreldrebetalingen overstiger seks prosent av den samlede inntekten.

Uttrykket husholdningen omfatter aleneforsørgere, ektefeller, registrerte partnere og samboere. Med samboer menes to ugifte personer over 18 år som bor sammen, og som har bodd sammen i et ekteskapslignende forhold i minst 12 av de siste 18 månedene, eller har felles barn. Samboere uten felles barn må opplyse om sivilstatus.

Det er foreldrene som søker om reduksjon i betalingen, og kommunen har etter forskriften hjemmel til å innhente nødvendige opplysninger fra Skattedirektoratet og folkeregisteret, se forskriftens §§B-2 og 22A-1.

En avgjørelse om å innvilge eller avslå reduksjon i foreldrebetalingen er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 og kan påklages til kommunens klageorgan jf. forvaltningsloven § 28. Moderasjonsordningen gjelder ikke på Svalbard.

Dersom kommunen velger å benytte seg av private for å oppfylle plikten til å ha et tilbud om skolefritidsordning, er slike skolefritidsordninger også omfattet av moderasjonsordningen.

Skolefritidsordninger ved skoler som er godkjent etter friskoleloven, eller ved private grunnskoler godkjent etter opplæringsloven § 2-12, omfattes derimot ikke. Heller ikke andre fritidstilbud som kaller seg SFO, som fotball-SFO eller ettermiddagstilbud ved menigheter og moskeer er omfattet av moderasjonsordningen.

4 Departementets vurdering

Som del av arbeidet med å bekjempe fattigdom har regjeringen foreslått flere tiltak som omhandler deltakelse i SFO, inkludert moderasjonsordningen som trådte i kraft i 2020. Skolefritidsordningen (SFO) er en viktig arena for inkludering, lek og vennskap. Det er stor variasjon i både pris, innhold og kvalitet i SFO-tilbudet. Noen barn kan ikke delta i tilbudet av økonomiske årsaker. I budsjettet for 2021 (Prop. 1 S 2020–2021) innvilget derfor regjeringen 25 millioner kroner til å utvide moderasjonsordningen til også å omfatte elever på 3. og 4. trinn. Samtidig ble det bevilget tre millioner kroner til å opprette en ordning for tilskudd til friskoler som ønsker å tilby moderasjon i foreldrebetalingen for elever i SFO, og 15 millioner til gratis SFO til barn i lavinntektsfamilier i utvalgte kommuner. De siste ordningene er ikke tema for denne forskriftsendringen.

Bevilgningen til en moderasjonsordning også på 3. og 4. trinn betyr at moderasjonsordningen nå skal gjelde for alle trinn som kommunen har plikt til å tilby foreldrebetalt SFO for. Kunnskapsdepartementet foreslår derfor endringer i overskriften og første setning i § 1B-1 første avsnitt, slik at kommunens plikt til å tilby redusert foreldrebetaling for lavinntektsfamilier gjelder for 1.–4. trinn på SFO.

Det foreslås ingen endringer i de øvrige vilkårene eller i reglene om søknadsbehandlingen til kommunen. Utvidelsen av moderasjonsordningen vil gjelde uavhengig av om kommunen organiserer SFO selv eller velger å benytte private for å oppfylle plikten til å tilby SFO.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Utvidelsen av moderasjonsordningen til også å gjelde 3. og 4. trinn vil føre til enkelte administrative konsekvenser for kommunene som vil måtte behandle flere søknader og eventuelle klager. Samtidig vil vi peke på at kommunene allerede i dag behandler søknader

om redusert foreldrebetaling for 1. og 2. trinn og i barnehager. Kommunene har derfor erfaring som kan brukes i saksbehandlingen.

I tillegg vil ordningen medføre økonomiske konsekvenser for kommunene ved at flere familier vil få redusert foreldrebetaling. Regjeringen har bevilget 25 millioner kroner i statsbudsjettet for 2021 for å kompensere for de økte kostnadene.

6 Departementets forslag

Departementet foreslår at forskrift til opplæringsloven § 1B-1 overskriften og første avsnitt skal lyde:

§ 1B-1 Reduksjon i foreldrebetalinga for elevar på 1.–4. årstrinn

Kommunen skal etter søknad gi reduksjon i foreldrebetalinga for skolefritidsordninga på 1. –4. årstrinn slik at den per elev utgjer maksimalt seks prosent av inntektene til hushaldet, dersom:

- a) foreldrebetalinga for eitt skoleår utgjer meir enn seks prosent av inntektene til hushaldet det siste året, eller
- b) det er ein varig nedgang i inntektene til hushaldet inneverande år som gjer at foreldrebetalinga for eitt skoleår utgjer meir enn seks prosent av inntektene til hushaldet.